

**THỰC HIỆN TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI
CỦA DOANH NGHIỆP/HTX NÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH SƠN LA
TRONG BỐI CẢNH THỰC THI EVFTA**

TS. Bùi Việt Hưng - Viện Nghiên cứu Châu Âu
Viện Hàn lâm KHXH Việt Nam
Hà Nội, ngày 4/8/2022

BỘ CỤC BÀI TRÌNH BÀY

**PHẦN I: QUAN ĐIỂM VỀ THỰC THI
TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI**

**PHẦN II: KINH NGHIỆM CỦA EU
TRONG THỰC THI CSR**

**PHẦN III: THỰC TIỄN TRIỂN KHAI
TNXH TRONG CÁC DN/HTX NÔNG
NGHIỆP TRONG BỐI CẢNH EVFTA**

MỤC TIÊU NGHIÊN CỨU

MỤC TIÊU CỦA DỰ ÁN

- ❖ Tăng cường thực hiện CSR trong các DN/HTX nông nghiệp nhằm tạo ra sản phẩm chất lượng cao, đáp ứng tiêu chuẩn xuất khẩu vào thị trường EU
- ❖ Nghiên cứu kinh nghiệm quốc tế và khả năng vận dụng vào Sơn La
- ❖ Hoàn thiện các tiêu chí đánh giá TNXH
- ❖ Khuyến nghị chính sách thúc đẩy, giám sát thực hiện TNXH tại các DN/HTX

ĐƠN VỊ TÀI TRỢ

- ❖ Quỹ FNF (CHLB Đức)

3

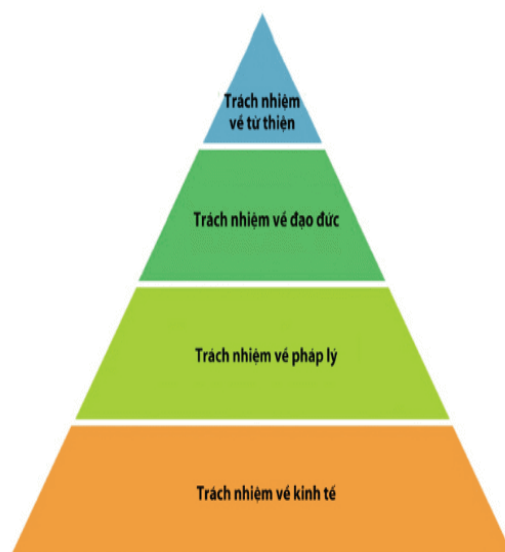

PHẦN I: QUAN ĐIỂM VỀ THỰC THI TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI

KHÁI NIỆM

Howard Rothmann Bowen (1953) đưa ra khái niệm đầu tiên về CSR.

- Carroll (1979): “TNXH DN bao gồm sự mong đợi của xã hội về kinh tế, luật pháp, đạo đức và lòng từ thiện đối với các tổ chức tại một thời điểm nhất định”.
- Ngân hàng thế giới (2003): “Cam kết của doanh nghiệp đóng góp cho việc phát triển kinh tế bền vững, thông qua việc tuân thủ chuẩn mực về bảo vệ môi trường, bình đẳng về giới, an toàn lao động, quyền lợi lao động, trả lương công bằng, đào tạo và phát triển nhân viên, phát triển cộng đồng,... theo cách có lợi cho cả doanh nghiệp cũng như phát triển chung của xã hội”.

LỢI ÍCH THỰC HIỆN CSR

Giảm chi phí và tăng năng suất

• Áp dụng KHCN, chính sách quản trị tốt, quản trị nhân lực, giúp giảm chi phí.

Tăng doanh thu

• VD: DN/ HTX hỗ trợ đào tạo nông dân thực hành tốt, cải thiện cơ sở hạ tầng.

Nâng cao thương hiệu và uy tín và lợi thế cạnh tranh

• Thống kê của Reputation Institute (2017) đã chỉ ra rằng có tới 91,4% khách hàng đưa ra quyết định lựa chọn mua sản phẩm từ các thương hiệu gắn liền với trách nhiệm xã hội (CSR).

Thu hút nguồn lao động giỏi

- Người lao động tin tưởng vào DN/ HTX, tin tưởng vào định hướng phát triển, chính sách tuyển dụng minh bạch...

5

PHẦN II: KINH NGHIỆM CỦA EU TRONG THỰC THI CSR

- ❖ **QUAN ĐIỂM:** Hành động của các DN sẽ tác động rất lớn đến cuộc sống của người dân không chỉ trong khu vực, mà áp dụng ra toàn cầu.
- ❖ **Công dân EU:** Kỳ vọng các DN hiểu được các tác động tích cực, tiêu cực đến xã hội và môi trường trong chuỗi cung ứng toàn cầu, chịu trách nhiệm trong việc thực hiện CSR hoặc Kinh doanh có trách nhiệm (RBC).
- ❖ **Cơ quan quản lý:** Vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ các DN thực thi CSR theo các quy định chung.

PHẦN II: KINH NGHIỆM CỦA EU

CSR có thể đóng góp vào phát triển bền vững, đồng thời nâng cao tiềm năng đổi mới và khả năng cạnh tranh của Châu Âu, do đó cũng góp phần vào khả năng tuyển dụng và tạo việc làm.

Lồng ghép CSR vào trong chính sách, để thúc đẩy, khuyến khích các DN thực hiện CSR, tạo ra một không gian đối thoại giữa các bên.

Đưa vào chiến lược EU 2020 với định hướng tăng trưởng thông minh, gắn kết và bền vững.

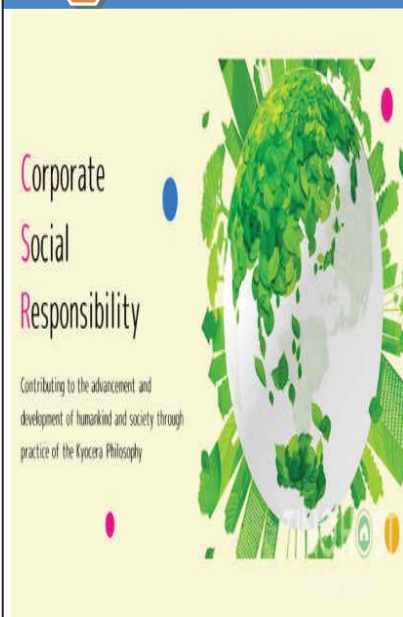
Kêu gọi DN đóng góp vào các lĩnh vực: (1) Nâng cao nhận thức và trao đổi thực hành tốt; (2) hỗ trợ các sáng kiến đa phương, hợp tác với các quốc gia thành viên; cung cấp thông tin người tiêu dùng và minh bạch; (3) nghiên cứu; (4) giáo dục; (5) hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa.

shutterstock.com • 2103094505

PHẦN II: KINH NGHIỆM CỦA EU

UN: Code of Conduct of Transnational Corporations và Guiding Principles on Business and Human Rights.

ILO: Tuyên bố ba bên về chính sách lao động, điều kiện làm việc.

OECD: Các quy định về công bố thông tin, nhân quyền, việc làm và quan hệ lao động, môi trường, chống hối lộ ...

Cấp độ EU:

- 2001, Thành lập diễn đàn thảo luận về CSR.
- Năm 2006 công bố chính sách mới về CSR: Xác định các mục tiêu ưu tiên hành động của EU đối với CSR.
- **2014: Ban hành chỉ thị Directive 2014/95/EU hướng dẫn các DN thực hiện CSR**
- Chiến lược EU 2020: Đưa CSR vào trong chiến lược phát triển.
- Chương trình nghị sự 2030 và các mục tiêu SDGs.
- **2021: Ban hành “Code of conduct for responsible business” đối với các DN nông nghiệp thực hiện Farm to fork và Green deal**

PHẦN II: KINH NGHIỆM CỦA EU

07 NGUYÊN TẮC CỦA EURO COOP ĐỐI VỚI CSR

Euro Coop đại diện cho 5,000 tổ chức hợp tác tiêu dùng địa phương và khu vực tại 19 quốc gia thành viên EU với hơn 500 nghìn người.

07 NGUYÊN TẮC CỦA EURO COOP VỚI CSR

- PEOPLE
- VALUE
- COMMUNITY
- DEVELOPMENT
- PRODUCT
- ENVIRONMENT
- DEMOCRACY

9

PHẦN III: THỰC TIỄN TRIỂN KHAI TNXH TRONG CÁC DN/HTX NÔNG NGHIỆP TRONG BỐI CẢNH EVFTA

10/2010: Lãnh đạo hai bên thống nhất sẽ chính thức khởi động đàm phán EVFTA sau khi hoàn tất thủ tục kỹ thuật

2012

6/2012: Chính thức tuyên bố khởi động đàm phán

8/2015: Kết thúc đàm phán sau gần 3 năm đàm phán với 14 phiên chính thức

2015

2/12/2015: Lãnh đạo Cấp cao hai bên tuyên bố chính thức kết thúc đàm phán

6/2018: Chính thức thống nhất việc tách HD thành 2 hiệp định gồm EVFTA và EVIPA; chính thức kết thúc toàn bộ quá trình rà soát pháp lý Hiệp định FTA; và thống nhất toàn bộ các nội dung của Hiệp định IPA

2018

17/10/2018: Ủy ban Châu Âu chính thức thông qua Hiệp định EVFTA và Hiệp định IPA

2019

30/6/2019: Chính thức ký kết 2 Hiệp định tại Hà Nội

10

PHẦN III: EVFTA-THƯƠNG MẠI VÀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG

- ❖ CAM KẾT VỀ CÁC TIÊU CHUẨN, QUY ĐỊNH NỘI ĐỊA VỀ PHÁT TRIỂN BỀN VỮNG
 - Không được loại bỏ, hạ bớt tiêu chuẩn, quy định pháp luật về lao động, môi trường- ảnh hưởng đến thương mại đầu tư EU-Việt Nam
 - Đảm bảo các nguyên tắc minh bạch, tham vấn đầy đủ khi ban hành
- ❖ CAM KẾT TRONG MỘT SỐ KHÓA CẠNH CỤ THỂ
 - Cam kết về lao động : Đảm bảo 04 nguyên tắc mà VN đã cam kết: (1) Thương lượng tập thể; (2) xóa bỏ lao động cưỡng bức; (3) cấm sử dụng lao động trẻ em; (4) phân biệt đối xử
 - Cam kết về môi trường: (1) Biến đổi khí hậu; (2) Đa dạng sinh học; (3) Kinh doanh quản lý bền vững các nguồn hải sản
 - CSR: Việt Nam và EU cam kết về thúc đẩy CSR thông qua các hình thức hợp tác, trao đổi thông tin, ban hành các chính sách khuyến khích CSR.
- ❖ CAM KẾT MỘT SỐ VẤN ĐỀ KHÁC
 - Cơ chế giám sát
 - Cơ chế giải quyết tranh chấp

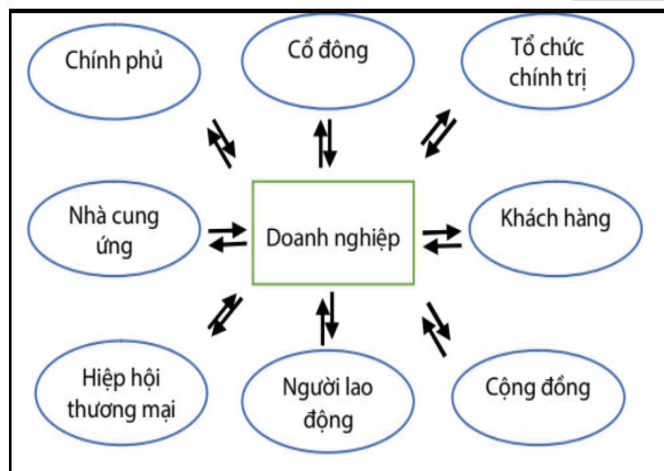

LÝ THUYẾT ÁP DỤNG ĐỐI VỚI CSR TRONG CÁC DN/HTX NÔNG NGHIỆP

❖ Lý thuyết của Carroll (1979)

❖ Thomas & Lee (1995): “ Mô hình lý thuyết các bên liên quan”

MỘT SỐ KẾT QUẢ DỰ ÁN

NHẬN THỨC CỦA DN/ HTX VỀ CSR TẠI 04 HUYỆN NĂM 2020.

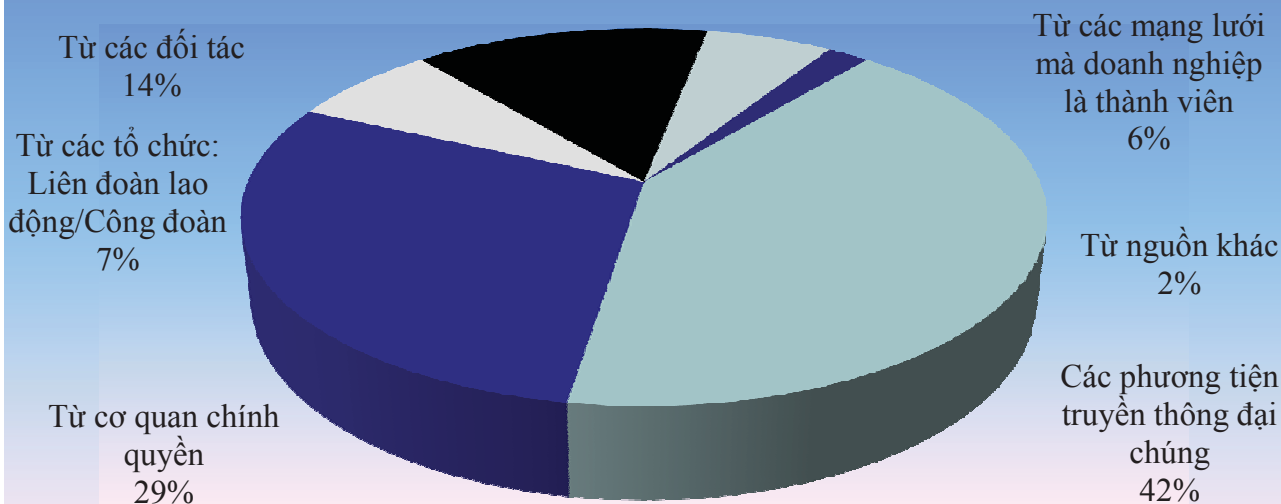
- 98% số DN/ HTX đều khẳng định họ có nghe đến khái niệm này, tuy nhiên việc hiểu đúng về nội hàm thì chưa đầy đủ.
- 58% người được hỏi cho rằng: CSR là tổ chức/tham gia các hoạt động từ thiện.
- 66% cho rằng CSR là bảo vệ môi trường, sản xuất kinh doanh, hay 68% thì nói rằng CSR tức là tuân thủ pháp luật.
- Khá nhiều đại diện các DN/HTX đều đánh đồng TNXH với hoạt động từ thiện, dẫn đến việc thực hiện chỉ mang tính hình thức, hạn chế.

1/3

CÁC KÊNH TÌM HIỂU VỀ CSR CỦA DN/HTX

4

TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ CSR

- (1) Hệ thống pháp luật của Việt Nam, tập trung vào luật an toàn thực phẩm, bộ luật lao động, luật môi trường.
- (2) Bộ tiêu chuẩn quốc tế tự nguyện về trách nhiệm xã hội doanh nghiệp ISO26000.
- (3) Tiêu chuẩn TNXH SA8000.
- (4) Khung G4 để thực hiện lập báo cáo bền vững của tổ chức GRI 2014.
- (5) Các thông lệ công bố thông tin của các quốc gia trên thế giới.
- (6) Các cam kết thực hiện các nghĩa vụ trong các hiệp định thương mại song phương/đa phương (EVFTA, CTPPP...)
- (7) Tiêu chuẩn thương mại công bằng Fairtrade.
- (8) Tiêu chuẩn VietGap, GlobalGAP.
- (9) Các tiêu chuẩn quốc tế khác.

TIÊU CHÍ ĐÁNH GIÁ CSR

Bộ tiêu chí bao gồm 3 trụ cột về kinh tế, xã hội và môi trường

Nhóm tiêu chí về Kết quả kinh doanh

Nhóm tiêu chí về Quản trị Doanh nghiệp/HTX

- ❖ Phát triển bền vững ;Chính sách về đối tác và thị trường ;Giải quyết các khiếu nại khách hàng về sản phẩm

Nhóm tiêu chí về Chất lượng và an toàn sản phẩm

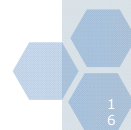
- ❖ Yêu cầu về quản lý với hoạt động trồng trọt
- ❖ Yêu cầu kỹ thuật đối với hoạt động chế biến
- ❖ Các yêu cầu cho hoạt động đóng gói, ghi nhãn, bảo quản và vận chuyển

Nhóm tiêu chí về Lao động và xã hội gồm 5 tiêu chí

- ❖ Chính sách khuyến khích lao động; Lao động và việc làm; Không phân biệt và đối xử
- ❖ An toàn và sức khỏe người lao động

Tiêu chí về đảm bảo môi trường bền vững trong sản xuất

Tiêu chí về hoạt động từ thiện

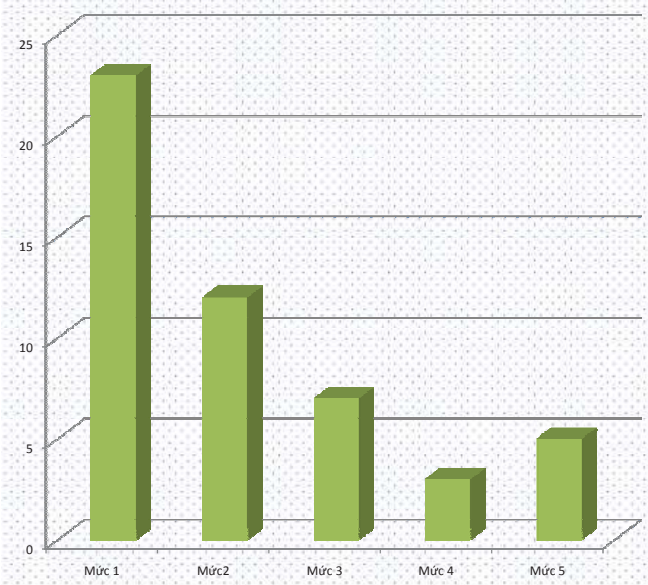

KẾT QUẢ KHẢO SÁT ĐÁNH GIÁ

Chiến lược/kế hoạch phát triển của DN/HTX

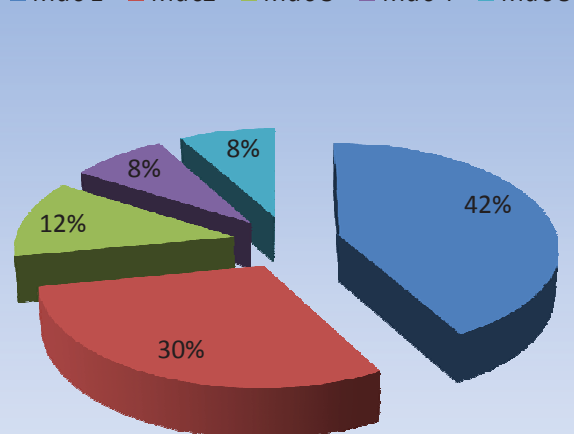
- ❖ 67% DN/HTX không xây dựng chiến lược
- ❖ 44% không có định hướng
- ❖ 23% có định hướng, nhưng chưa thực hiện
- ❖ 33% HTX đã xây dựng chiến lược phát triển

THAM VẤN CÁC BÊN LIÊN QUAN TRONG XÂY DỰNG CHIẾN LƯỢC

- Đánh giá hiệu quả và tính khả thi của chiến lược.
- Đối tượng tham vấn: trong và ngoài doanh nghiệp/HTX: người lao động, cổ đông, chính quyền địa phương, khách hàng.
- Xác định trách nhiệm của DN/HTX với các vấn đề xung quanh trong hoạt động sản xuất kinh doanh.

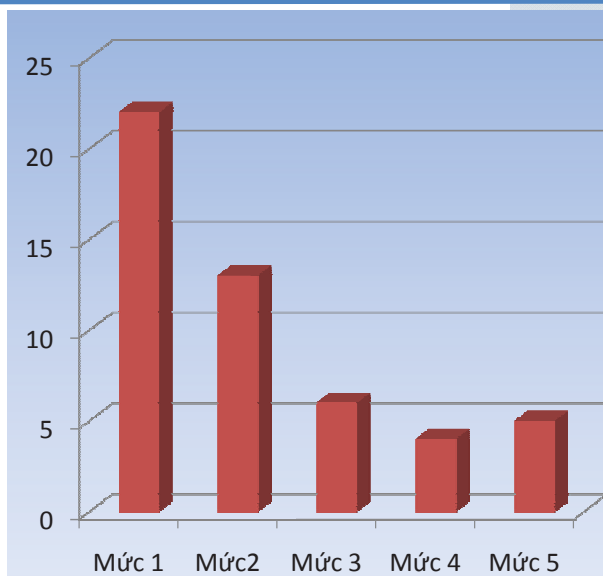
■ Mức 1 ■ Mức 2 ■ Mức 3 ■ Mức 4 ■ Mức 5

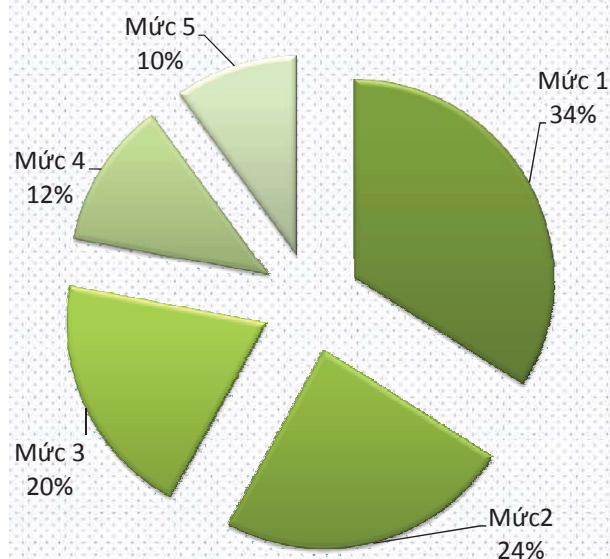
ỨNG XỬ PHÒNG CHỐNG GIAN LẬN TRONG KINH DOANH

- ❖ Đảm bảo sự minh bạch trong hoạt động sản xuất kinh doanh từ khâu sản xuất, phân phối và tiêu thụ sản phẩm nhằm tạo ra môi trường hoạt động chuyên nghiệp, hiệu quả.
- ❖ Các chính sách cần được mô tả quy định rõ phương thức công bố thông tin, trách nhiệm, quyền hạn của mỗi cán bộ.
- ❖ Tiêu chí đánh giá mức độ minh bạch trong công bố thông tin.
- ❖ Ảnh hưởng đến uy tín, thương hiệu sản phẩm địa phương.
- ❖ Thiếu trách nhiệm trong quan hệ đối tác

CHẤT LƯỢNG VÀ AN TOÀN SẢN XUẤT: LỰA CHỌN KHU VỰC SẢN XUẤT

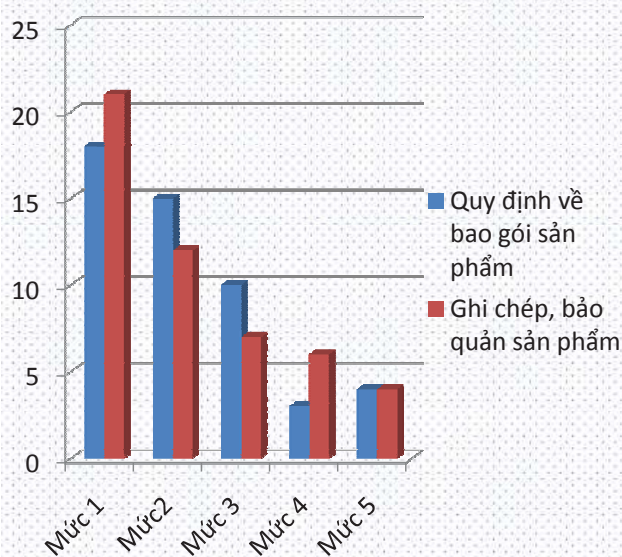
- Tạo nên sức hấp dẫn, thu hút người mua và tạo lợi thế cạnh tranh cho các DN/HTX.
- Quyết định đến mua hàng của người tiêu dùng.
- Tăng uy tín, thương hiệu của DN/HTX.
- Thể hiện trách nhiệm của DN/HTX đối với khách hàng.
- Phải thực hiện trách nhiệm trong quản lý chất lượng sản phẩm trong các khâu từ sản xuất, chế biến, phân phối sản phẩm.

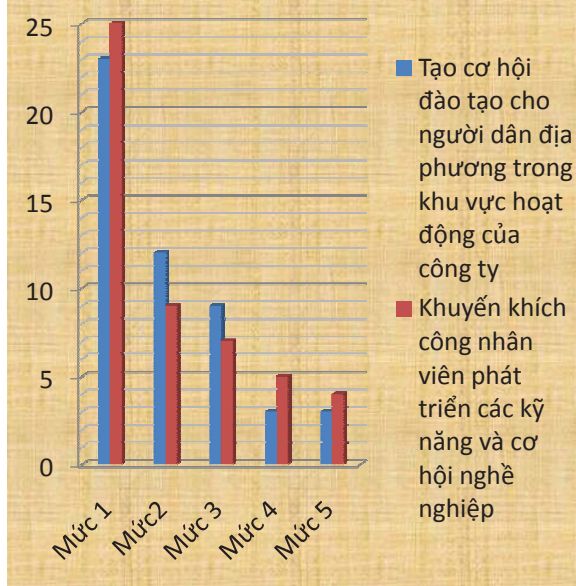
QUY ĐỊNH VỀ GHI CHÉP, BAO QUẢN SẢN PHẨM

- Nhiều HTX chưa có quy định cụ thể về bao gói sản phẩm.
- Các thông tin trên sản phẩm chưa đầy đủ.
- Chưa có sự thẩm định, phê duyệt của các cơ quan chức năng.
- Nhiều HTX bán các sản phẩm thô, tươi, chưa quan tâm nhiều đến mẫu mã sản phẩm, ghi chép nhật ký.
- Vai trò của các cơ quan nhà nước trong việc kiểm tra, giám sát chưa được tăng cường.

CHÍNH SÁCH KHUYẾN KHÍCH NGƯỜI LAO ĐỘNG

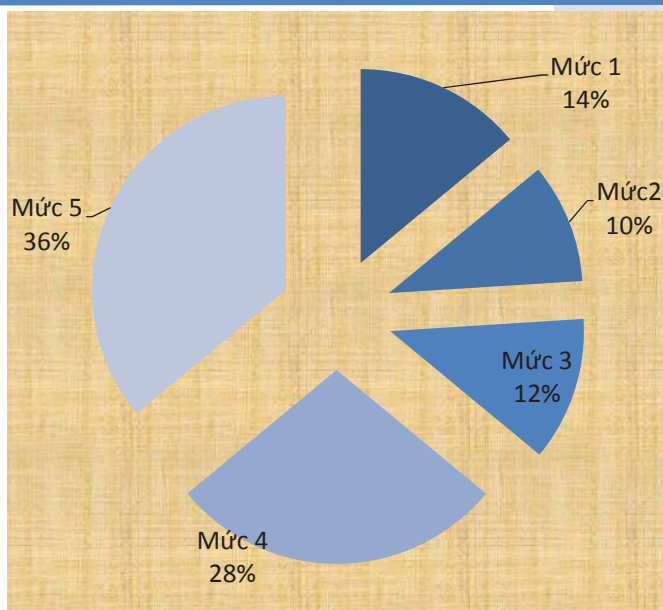
- Doanh nghiệp/HTX thực hiện tốt các chương trình vì cộng đồng sẽ chiếm được nhiều cảm tình từ phía khách hàng, đối tác và tạo nên sự trung thành, tận tụy của nhân viên.
- Ảnh hưởng tích cực đến văn hóa DN, nâng cao độ gắn kết và kỹ năng xử lý tình huống cho nhân viên.
- Nhiều HTX chưa có chính sách khuyến khích lao động tham gia các hoạt động cộng đồng.
- Khuyến khích người lao động phát triển kỹ năng và cơ hội nghề nghiệp tạo ra động lực làm việc hiệu quả.
- HTX có thể cung cấp tài liệu để giúp họ phát triển năng lực được hiệu quả hơn.
- Phát huy những sáng kiến.

HOẠT ĐỘNG TỪ THIỆN

- Nâng cao uy tín của DN/HTX và như là một hình thức “bảo hiểm” cho DN/HTX.
- Trở thành một nét văn hóa của DN/HTX, tạo ra những lợi ích xã hội dài hạn, bền vững, song song với cải thiện uy tín DN/HTX và nâng cao động lực làm việc cho nhân viên.
- 64% HTX được khảo đạt mức 4 và 5 tức có chính sách và thực hiện hoạt động từ thiện thường xuyên cũng như hoạt động từ thiện được chính quyền địa phương vinh danh.
- Nhiều hoạt động từ thiện như: đóng góp vào quỹ khuyến học ở địa phương, đóng góp vào các quỹ và chương trình ủng hộ đồng bào lũ lụt, đóng góp vào làm đường, xây dựng nhà trẻ, thư viện theo chương trình nông thôn mới.
- Khẳng định quan điểm là TNXH là hoạt động từ thiện.

MỘT SỐ KHUYẾN NGHỊ

➤ Đối với các cơ quan quản lý tại địa phương

- Cần nhanh chóng thể chế hóa chính sách, tạo điều kiện giám sát đánh giá việc áp dụng Bộ tiêu chí TNXH đối với các DN/HTX nông nghiệp.
- Sớm thành lập một bộ phận chuyên trách về TNXH với sự tham gia của đại diện các bên.
- Cần đẩy mạnh việc tuyên truyền về lợi ích và vai trò của TNXH đối với sự phát triển bền vững của các DN/HTX trên các phương tiện truyền thông đại chúng.
- Sớm triển khai các lớp tập huấn về thực hiện trách nhiệm xã hội cho các DN/HTX như: quản trị HTX, xây dựng chiến lược và lập kế hoạch kinh doanh, phương pháp sản xuất an toàn và thân thiện môi trường, ...
- Phải đẩy mạnh hoạt động kiểm tra, giám sát và xử lý các vấn đề môi trường, ATVSTP, mất an toàn trong sản xuất cũng sử dụng lao động trẻ em...

Về phía các DN/ HTX

- Cần phải nâng cao nhận thức cũng kiến thức về thực hiện TNXH.
- Các HTX cần phải triển khai áp dụng Bộ tiêu chí về thực hiện TNXH vào trong thực tế hoạt động sản xuất-kinh doanh.
- Đội ngũ quản trị tại HTX cần phải nhanh chóng chuyển đổi nhận thức và phương thức thực hiện sản xuất-kinh doanh theo hướng thực hiện TNXH.

TRÂN TRỌNG CẢM ƠN!

